

"EDINOST"

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

"Edinost" stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta " 3.—; " " 4.50 "
za četrt leta " 1.50; " " 2.25 "
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov. v Gorici in v Ajdovičini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročilnice se zpravnštvo ne osira.

EDINOST

Oglasi in oznanila se računajo po 8 nov. vrstica v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obsoglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročilnice, reklamacije in inserate prejema upravništvo Piazza Caserma št. 2. Odprte reklamacije o proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

V edinost je moč.

K položaju.

Kdo bi hotel tajiti: stvari so se zasukale odločno na stran nemške levice. To je jasna istina, in neodpušljiv greh bi bil, ako bi si hoteli mi Slovani tiščati oči z obema rokama, da ne bi videli, da nam je sedanji položaj zelo neugoden. A kdor je previden in pravi mož, mora imeti tudi pogum, da gleda brez strahu in kritičnim očesom nevarnosti v obraz. In zato treba absolutno, da smo na jasnem, kar se dostaja bodočega našega postopanja.

Rekli smo, da so se zasukale stvari v zmislu, nam neugodnem. Da, definitivno zasukale; a sukale so se že dolgo dolgo, odkar je ministerstvo Taffe-ovo v letu 1879. stopilo na pozorišče. To je gotovo, da sedanjemu sistemu v resnici ni bil nikdar program: faktučna ravnopravnost slovenskih narodnostij avstrijskih. Po takem se razsoden človek niti ne čudi, da smo prišli tja, kjer smo danes.

Grof Taaffe ni bil nikdar naš. Često smo že govorili v našem listu o taktiki njegovi, a vsikdar smo prišli do zaključka, da sedanji zistem ni odkritorečen, ni iskren. Da označimo še enkrat to taktiko, reči moramo: da njegova ekscelencia grof Taaffe je stal vsikdar z jedno nogo na desnici, z drugo na levici, a srce mu je bilo vsikdar na levici, to je: Slovane je potreboval, a z Nemci je sočutstvoval. Odnosaji mej grofom Taaffe-om in nemško levico bili so slični razmerju mej mladima zakonikima, kakoršno razmerje najdemo čisto in povsodi v družinskem življenju. On ljubi strastno svojo ženo, a ona noče niti čuti o tej ljubezni ter jo plačuje z — br. oami in psovkami. Ko pa postane od višje brutalna, klicati treba sosedo na pomoč. Ti usmiljeni in dobri sosedeje smo bili mi Slovani.

Ker je nemška levica čisto razgrajala prav nepatrijotički in neavstrijski, ko je brezobzirno zametala državne interese, služed jedino-le svoji stranki in brezsernemu

kapitalizmu — tako, da so jo na Najvišjem mestu označili kot fakično (strastno-strankarsko) —, tedaj so morali prihiti Slovani, da so pogasili ogenj, kojega so zanetili ljubimci sedanjega sistema. Da, mi Slovani smo točno vršili nalogo dobrih sosedov: prihiti smo radi, da smo napravili mir in red v hiši.

A že stari znani pregovor pravi, da stara ljubezen ne zrjavi nikdar; tudi ljubezni grofa Taaffe-a do nemške levice niso mogli udušiti domači prepri in psovke.

To, kar smo napisali tu, se sicer ne slaže prav z nastopom grofa Taaffe-a v letu 1879, kajti v prestolnem govoru s tega leta govori vlada jasno in odločno o enakih pravicah za vse; da Avstrija bōdi zaščitnica vsem narodnostim. Da pa je govorila tako, da že takrat ni razvila svojega pravega programa, imela je v to dovolj tehničnih razlogov: sklep avstrijsko-nemške zveze je bil pred durmi. Vedeli so, da ta „kroglica“ ne pojde posebno v slast avstrijskim Slovanom. In zato so jo hoteli malo posladiti z besedami o narodni enakopravnosti. In uprav ta okolnost, da so Slovani pritrtili vnanji zvezi, njim nesimpatični, kaže njihovo nemejeno lojalnost do države in dinastije; ta lojalnost se nam pa kaže v še sijajnejši luči, ako pomislimo, da se naši poslanci niso protivili tej zvezi še potem, ko je že bilo jasno, da ostanejo besede vladine o narodni enakopravnosti le — zgolj besede.

Sedanji sistem je jel kazati svoje pravo lice takrat, ko so poklicali v kabinet — ministra Gautscha. Ta mož nam je zaklical jasno in odločno: „Lasciate ogni speranza!“

Vse, kar-koli je storil in ukrenil njegova ekscelencia, pričalo nam je jasno, da besede vladine z leta 1879. o narodni enakopravnosti so bile — le besede. Za Gautschem je prišel Bacquehem, a odšel Dunajewski — odločni zagovornik, če že ne slovanskega, vsaj avtonomističnega načela. Prišle so glasovite

šolske ordonance, prišle so Dunajske punktacije, prišlo je postopanje proti Spinčiću in prišel je izrečni zastopnik levice, grof Kuenburg; slednjič pa je odšel minister Pražak.

Počasi so se razvijale stvari, a razvijale so se železno doslednostjo v zmislu resničnega, a v letu 1879. ne prijavljenega programa vladinega.

Stvari so se torej razvijale povsem naravno in so dozorele tako, kakor so morale dozoreti pod sistemom, ki ni naš; razvile so se tako, kakor so želeli vladni krogi. Nerazumno nam je torej, kako se more vračati krivda na Mladočehe, ali celo na dra. Laginjo. Zdi se nam, da je tu nastala nekaka zmešnjava v razločevanju mej vzroki in posledicami. Ko so poklicali ekscelenco Gautscha v ministerstvo, ko so se porodile glasovite šolske ordonance te ekscelence, ko so se sklenile glasovite punktacije, takrat še ni bilo Mladočehov na parlamentarnem pozorišču Dunajskem, in tudi dra. Laginje ni še bilo v državnem zboru na Dunaji. Takrat so zastopali narod česki možje, ki so ne le vztrajno in samozatajevalno podpirali Taaffe-ov kabinet, ampak, kojim je bilo vzdržanje sedanjega sistema smoter za-se. Vsaj so nas glasila staročeska in — slovenska dan na dan pitala z dokazi, da treba podpirati sistem za vsako ceno, kajti sicer pride levica na krmilo. In vendar je Taaffe težil bolj in bolj na levo stran nemških liberalcev. Zastonj so bile velike žrtve, zastonj je bilo vse samozatajevanje, zastonj so postavljali Staročehi in slovenski poslanci v nevarnost celó svojo popularnost: grof Taaffe se je dosledno in zmirom bolj očitno nagibal tja, kamor ga je vlekle — srce. Zato pa nima zmisla, ako oni naši možje, ki so se motili glede na grofa Taaffe-a in njegov sistem, sedaj hote vračati krivdo na Mladočehe. Bōdi jasno: ne Mladočehi so provzročili nam neprijazni veter v vladnih krogih, ampak razni čini vlade, naperjeni proti

narodni enakopravnosti Slovanov, so porodili Mladočehe. Izvrševanje pravega, a v letu 1879. ne prijavljenega programa sedanjega, toda skoro do korenike nam na slabo prenovljenega ministerstva, moramo smatrati pristnim roditeljem državnozbornske delegacije mladočeske. Moč Mladočehov ni smeti torej smatrati kot vzrok, ampak kot posledico — naravno posledico. Naravnost smešno pa je, ako hote nekateri del krivde vračati na dra. Laginjo, odnosno na jega odgovor na poslanca Šukljeja izjavo, kolikor se je dostajala sméri naše vnanje politike. In gospōda ne pomislijo, kako maločastno je za njih tako zvijanje, kajti v trditvi, da je izjava dra. Laginje paralizovala „oportunno“ izjavo Šukljejevo, izrečeno v soglasju z vsemi drugimi poslanci, tiči pripoznanje, kako bore malo je zidala vlada na izjavo naših poslancev ter da je smatrala izjavo Laginje kot pristni izraz narodove volje. Do tega logičnega zaključka pridemo vsikdar, naj že stvar obračamo kakor hočemo.

Dra. Laginje izjava je bila naperjena proti vladi in proti slovenskim poslancem; pameten človek bi mislil po takem, da se bode vlada še bolj oklenila naših poslancev, nje zagovornikov proti lastnemu kolegu. Prišlo je drugače: poštevata je izjava dra. Laginje — tako razumemo mi argumentovanja v „Slovencu“ — ter obrnila hrbet našim poslancem. Tako si moramo tolmačiti izjave „Slovenčeve“. In vendar ni bilo tako, ampak postopanje vladino je posledica načelnemu nasprotstvu do Slovanov.

Ne iščimo torej krivde tam, kjer je ni in pripoznajmo le, da smo se varali; pripoznajmo, da smo bili člani bivše večine le tedaj, ko je trebalo glasovati za razne predloge. Sedaj smo dovršili svojo dolžnost — in odslovili so nas.

Kaj sedaj? Da, kaj sedaj? Odgovor je kratek: opozicija. Kruh opozicije je sicer grenak, ali tudi potreben. Nade-

imajo Ptujski Slovenci največ zahvaliti na svojem probujenju, kajti on je bil neumoren agitator bodi si o različnih volitvah, ali pri ustanovljenju ondotne posojilnice; posebno pa se je trudil ob nakupljenju „Narodnega doma“ v Ptuj.

Kot prijatelj bil je naš Urbanec pravi vzornik. On sam namreč ni bil udan zgolj takrat, kadar se vam je smehljala n. pr. tako imenovana sreča, kakor tisti moderni „prijatelji“, ki nam ob kozarci prisegajo večno zvestobo, kadar pa se prikaže na našem nebu prvi oblac, pa zbeže; temveč on vam je dokazoval pristno svojo prijateljstvo baš ob ne z godah ter vam bil na pomoč z besedo in z dejanjem.

In naposled njegova gostoljubnost je presejala čisto i meje skromnih njegovih moči. Jako bi se mu bil zameril, ako bi se, prisedeši na Ptuj, ne zglasil pri njem. Nekoč sem priromal v imenovano „starodavno“ mesto po noči ter se nastanil v neki gostilni. Urbanec, vrnivši se od nekod iz Házoz domov izvó o tem, ter me pride takoj buditi, češ: „dokler sem ja z tukaj, ne bodeš mi poleževal po nemškutarskih posteljah!“ Moral sem vstati ter se napatiti ob dveh popolunoči na njegov dom.

Drugi znameniti mož izmed omenjene petorice je zagreben v kamenito zemljo tam doli v Istri in sicer v Zarečji pri Pazinu; in to je:

Volčič Jakob,

neumorni nabiratelj narodnih prislovic, glagoliških napisov in izrekov ljudske modrosti med zatiranimi istrskimi Hrvati. Tega velezaslužnega „ljubimca tužne Istre“ pohodil sem prvič l. 1884. v Cerovljeh, potem ko je bil že umirovljen, v Zarečji, o čemur sem takrat poročal v podlistku „Slov. Naroda.“

Bil je pokojni Volčič preblag mož, ter goreč domoljub, kateri je vse svoje življenje posvetil v to, da je na različnih postajah duhovniškega svojega službovanja po Istri zbiral dragoceno narodno blago, katero je priobčeval po raznih hrvatskih in slovenskih novinah. Večino svojih zbirk je spošiljal pokojnemu dr. Ivanu Kukuljeviću pl. Sakcinskemu, po katerem jih je potem dobila slavna „Matica Hrvatska“.

Vrli mož je živel kaj oskromno ter od neznatnih svojih dohodkov pristradal nekoliko tisočakov, katere je o svojeji smrti položil na žrtvenik ljubljene svoje Istre —: bilo bi pač „dostojno i pravredno“

da bi se preblagemu darovatelju postavil na samotno gomilo kakšen primeren spomenik! —

Tretji od poslednje petorice spomina vrednih mož slovenskih pa pričakuje obé-nega obujenja od mrtvih zopet na pokopališču ljubljanskem in sicer ta je:

Dr. Zarnik Valentin.

Na tega preznamenitega možá me je opozoril najpoprej njega z mladeniškim oduševljenjem spisani sestavek: „Tri dni v zlati Pragi“, katere je ondu preživel v družbi dra. Tomana. Takrat sem si ga predstavljaj v otročji svoji preprostosti kot izredno idealnega človeka, v čemer me je utrdila mnogo let pozneje po časnikih razglašena vest, da ga je poročil sam — Davorin Trstenjak. Ali, ko sem ga potem videl od obličja do obličja, ni se mi hotel vjemati nič kaj posebno moj uzor z živim njega izvirnikom. . . No, za zunanjo svojo prikazen si človek ne more kaj, in pokojni Zarnik je bil tudi dovolj filozofa, da je ob samem sebi brusil samo ironične dovtype. Ko se je nekoč predstavljal volilcem v Trebnjem, zavrnil je bojda vanj zročé poslušalce: „Le glejte me le: kako je hudič na meni mlatil

PODLISTEK.

Spomini

na znamenite možé slovenske.

Čital Vatroslav Holz

v Čitalnici Tržaški dne 9. aprila 1892.

(Dalje)

Za preveledušim Davorinom Trstenjakom mi je še v spominu petorica znamenitih mož, katere narisati vam hočem prav na kratko, z nekaterimi najznačilnejšimi potezami. Prvi izmed taistih znamenitežev počiva tam doli na Ptujskem pokopališču in to je:

Urbanec Ivan,

zasebni uradnik pokojnega dra. Alojzija Gregoriča, katerega rodoljubno srce se je tudi ustavilo za polovico življenja prerano. . .

Z Urbanecem sem se osebno seznanil prve dni, ko sem začel prenašati svojo potno torbo križem domovine.

Urbanca so dičile tri prerredke narodne kreposti: jeklena odločnost, iskreno prijateljstvo in pa vzgledno, uprav jugoslovansko gostoljubje.

Narodnemu njegovemu pogumu se

jemo se, da Slovenci ne doživimo te sramote, da bi naši poslanci pomagali vladati — Nemcem proti Slovanom. To bi bilo nenaravno, ako ne bi se pridružili najnadarjenjšemu rodu slovanskemu v Avstriji — če tudi v opoziciji.

Afera Spinčičeva.

Govor poslanca dr. Kramařa v seji poslanske zbornice dne 5. julija 1892.

(Dalje.)

Dajte nam tacega ministra in tudi če vemo, da ne bode tako pospeševal naših prizadevanj kakor zaslužimo — ker ni naš — se vendar ne bojimo za našo šolo, ker menimo, da tak minister ne bode mogel drugače, nego da ukrene najboljše za šolo, kajti prava ljubezen do šole in omike ne sme poznati mej posamičnega naroda. Dokler pa stoji na čelu naše naučne uprave mož, ki niti ne sluti pravo o velikih problemih moderne šolske politike; ki buta sem in tja, kakor ravno zasači, zdaj tu nekaj zdaj tam nekaj; ki je pokazal lastno inicijativo le v svojih pomotah, sicer pa plava le z veliko reko; ki niti tega ni pogodil, da bi zadrževal in zaviral; ki se ni popel nikdar do lastnega razumljenja; ki ni nikdar smatral upravljanje svojega važnega mesta za drugo nego kot prilžnost, zadoščati svoji čestihlepnosti; ki ni bil nikdar duša naučni upravi, ampak zgolj predsedovalec, določen za oskrbovanje tekočih poslov, — dokler so odnošaji taki, ne smete se čuditi, da ne gojimo nikacega zaupanja do naučne uprave, in da tako govorimo o ministru, kakor sem govoril jaz. In ta mož, kojega roka tako tišči vao naučno upravo, se ni zbal, krčiti na najnečuvvenjši način imuniteto jednega izmed poslancev; pognal je poslanca, ki je zajedno profesor, iz službe, jednostavno zato, ker je kot poslanec vršil svojo dolžnost. (Dobro! na strani somišljenikov in na skrajni levici).

Sicer se pa temu ni čuditi, kajti to spada tudi mej originalnosti njegove ekacelence, da goji neko nagnjenje do policijskega. Spominjate se akademiškega „naučnega reda“, ki je stal po ponosnim geslom: Znanost in red, a k sreči naša vseučilišča so ostala zavarovana pred njim, kajti to je bilo vendar prehudo.

Toda seme je padlo na rodovitna tla, in menim, da je ni bilo naučne uprave, pod kojo bi bili videli toliko disciplinarnih preiskav na vseučiliščih, kakor ravno sedaj, in ne more biti posebno prijetno nikomur, ko vidi, da so posamične fakultete postale prave policijske ekspoziture.

grah! s čemer si je pridobil takrat mnogo poljudnosti. Bil je predobro poznan širom domovine po duhovitih svojih govorih na različnih taborjih; istotako ga imajo še dandanes v spominu kot neutrudnega veseljaka tam doli na Štajarskem, v Ljutomeru, v Mariboru, kakor i na Hrvatskem. Sploh je bilo kaj zanimivo občevati z originalnim našim Zarnikom, zlasti, kadar je v veselji (moški) družbi začel razvijati opokli svoj cinizem. On se namreč ni mnogo trudil s tako zvanim opisovanjem kakšne stvari, temveč, povedal je je kar naravnost s pravim imenom. V občevanju s svojimi klienti ni bil nič kaj posebno izbirčen v nagovorih. Pravijo, da jih je navadno vsprojel s kakšnim „hudičem“, in naposled jih je odslovil z imeni vseh živalij, ki so bile v Noetovi barki . . .

O Zarniku bi se dala napisati debela knjiga, za kar pa se jaz ne čutim niti poklicanega, kamoli sposobnega!

Za svoje boleznj je brižni mož mnogo prebil, da se je že vsem usmilit, posebno nam, ki smo preživeli v jovijalni njega družbi marsikatero veselo uro! Bilo ga je kar bolestno gledati, ko se je vozil v pisarno — no, smrt ga je oslobodila zemeljske nadloge in naj počiva v miru božjem!

(Konec prih.)

(Posl. dr. Vařaty: Osobito češko vseučilišče v Pragi! — Posl. Blažek: Samo pravosodna fakulteta!)

Oglejte si sedaj slučaj Spinčičev. Tovariš Herold je že govoril obširneje o tem slučaju, in jaz se hočem omejiti na posamične momente. Kaj je storil tako groznega posl. Spinčič? Govoril je za združenje hrvatskih dežela. Vsa je mogoče, da mnogim ni prijetna ta misel, a nikakor ni možno razumeti, kako se more v tem videti pregrešek. Naj bi se le ne pozabilo na to: da se je uprav ob dnevih razstave zagrebške pospeševala se zelo oficijelne strani misel združenja hrvatskih dežela; in kar je bilo dovoljeno tem, tega vendar ne bi smeli šteti v zlo ubogemu poslancu Spinčiču. In kako je sploh možno izcimiti kak pregrešek? To je zopet nekaj, kar ni možno zapopasti. Vsa je v ustavi sami skrbjeno za spremembo ustave, sicer niti ne bi bilo tam določila o dvetretjinski večini. Torej ustava sama označuje pot, po koji pridemo do spremembe ustave; in če že ustava samo skrbi za to, po takem je nemogoče, da bi bilo protipostavno prizadevanje po spremembi ustave. (Prav res! mej somišljeniki.) Ali je pa posl. Spinčič storil kaj nelegalnega? Pod kom žele Hrvatje združenja svojih dežela? Vender le pod žezlom Njegovega Veličanstva, kot kralja hrvatskega.

Hrvatom se hoče očitati nelegalnost? Hrvatom, ki so stali vedno v prvi vrsti, ko je trebalo braniti državo? In kdo označuje Hrvatje kot „nelegalne“? Ne ka oblast, ki je italijanskega mišljenja! Menim, da ta bi imela najmanje povoda in pravice tako govoriti o Spinčiču. To sumničenje poslanca Spinčiča ni drugoga, nego pojav nebrzdanega sovražstva italijanski mislečega namestništva Tržaškega, in temu sovražtvu je pritisnil njegova ekacelencia svoj pečat s tem, da je potrdil vso to zadevo.

In drugi pregrešek, agitacija pri državnozbornski volitvi? Že dr. Herold je rekel, da državni temeljni zakoni dovoljuje vse, svobodno razobešanje plakatov, svobodna zborovanja, vse, kar je mogoče, da je le volitev svobodna. Kar naenkrat pa se smatra kot pregrešek, če si kdo kedaj dozvoli delovati v mejah tega, kar je dovoljeno v državnih temeljnih zakonih? To je vendar tako protizmiselno, da je človeku zoperno govoriti o tem.

Toda poreče se nam: tu je druga stvar, poslanec Spinčič je uradnik. No, kje pa stoji zapisano, da uradniki ne bi imeli pravice svobodno izražati svoje menenje in sploh dejanjski kazati v političkem življenju političke nazore svoje. Nimamo-li v državnih temeljnih zakonih določilo, da so uradniki postavno na odpustu, ako so izvoljeni poslancem? In, gospoda moja, ali si morete misliti državnega poslanca, ki ne bi nastopal politički, ki ne bi se udeleževal volilnih agitacij? Gospoda moja, takih otročjih volitev ni več, kakoršne smo imeli popred, ko se poslanec ni nikdar pokazal svojim volilcem; časi so postali drugačni; in ako hoče kdo postati poslanec, se mora pokazati ljudstvu, kako izgleda in v koliko je sposoben braniti njega prava. (Pohvala mej somišljeniki.)

V tem iskati pregreška je torej protizmiselno. Pripoznam, da bi bilo dobro, da ne bi se eksekutivni organi politički vtikali v strankarske boje in da bi ostali kolikor možni nepristranski; a potem tudi vladne politike ne bi smeli tirati, in vendar dobivajo še plačila za to. Ali ta omejitev bila naj bi le izjema, in kakor vsaka izjema od splošnega pravila državljanske svobode, morali bi postopati z njo tudi za uradnike kolikor možno restriktivno (Omejevalno. Op. ur.) Ali kako pridejo učitelji in profesorji do tega, da se jim krči političko življenje? Ako se množe skušnje poslednjega časa, kakor v tem slučaju, menim, da je zadnji čas, — kar vam je že

rekel poslanec dr. Herold —, da storimo v tej zbornici potrebne korake v boljšo obrambo političke svobode učiteljev in profesorjev, nego je to bilo do sedaj.

Toda se slučajem Spinčičevim je drugače. Res je, da je bil Spinčič uradnik, ali, gospoda moja, bil je poslanec, on je na odpustu, on je odtrgan povsem od svojega učiteljskega delovanja, presajen je na druga tla; treba ga torej meriti z drugim merilom, kot do sedaj. Ravno nasprotno: ali ne bi se pregrešil proti dolžnostim do svojih volilcev, ako ne bi zastopal nazorov svojih volilcev, jih širil ter si prizadeval, da jih uveljavi? To je absolutno protizmiselno, in ni možno razumeti, da pride oblast, hoteča konstruirati kak pregrešek iz delovanja poslanca Spinčiča — in ki ga radi tega odpusti iz službe.

Reklo se je že: slučaj Spinčičev je nevaren precedens, tem nevarnejši, ko so izvestno ne bližamo svobodnosti dobi.

In zato se čudim, da ravno leva stran te zbornice tako mlačno sodi o vsej tej stvari; res ne morem razumeti, zakaj. Je-li zato, ker hoče velečastita levica vzeti njegovo ekacelenco pod varne svoje peroti? Reči bi moral odkritosrčno, da jo ne zavidam na nje varvanju, odnosno zaščitniku, ter da ga jej prepuščam prav rad. Uprav leva stran te zbornice in nje časopisi so že toliko storili za njegovo ekacelenco, da bi bilo vredno, da se interesi njegove ekacelence pri takih načelnih vprašanjih, kakoršna je to, postavijo v drugo vrsto.

(Konec prih.)

Politični pregled.

Notranje dežela.

„Wiener Zeitung“ priobčila je predčerašnjim postavu: o v ravnavi valute; objavo ministra-predsednika, ki prinaša mej avstrijskim in ogerskim ministrom dogovorjeno novčno in vrednostno pogodbo; naredbo finančnega ministarstva o izvedenju člena postavu, s kojim se določa veljave krome.

Včeraj je proteklo 13 let, odkar stoji na čelu naši vladi grof Taaffe. O njegovem sistemu govorimo danes na uvodnem mestu. V potrdilo naših nazorov gledé na sedanji sistem, sledi naj tu zaključek članku, kojega je prijavila včeraj „N. Fr. Presse“ o istem predmetu: . . . „želeli je le, da bódi trajno poslovanje njegovo (Taaffe-vo); ohrani naj si moč in zdravje, da more v korist države porabiti dobro in slabo, kar je doživel“. — Ako tako govori o Taaffeu najhujša naša sovražnica, potem vemo lahko, koliko je bila ura.

Predčerašnjim so zaključili III. katoliški shod v Lincu. Predsednik grof Sylva Tarouca je govoril o delavkem vprašanji ter je priporočal, da se delavcem privole politička prava. Sklepni govor predsednikov je naglašal sijajni izid katoliškega shoda, koji hoče uvesti, ne črnih, ampak črno-rumene reforme. Katoliški shod stoji neomahljivo na strani papeža in cesarja. — Pridodati nam je še, da je bil drugim podpredsednikom izvoljen Slovenec, Kanonik Klun.

V poslednji številki smo rekli, da so se precej ohladili odnošaji mej Avstrijo in Vatikanom. Ogrji se bahajo, da je to sad njihovega odločnega postopanja ob vprašanju krščenja otrok iz mešanih zakonov. Poučljivo je to odločno postopanje Madjarov proti sv. stolici tudi za današnje odnošaje v domovini slovenski. Pri nas zadene prokletstvo vsacega, ki se drzne črhiti le besedice o cerkvenih zadevah, a tam na Madjarskem so ostali duhovniki navdušeni Madjari vzlic sporu z Vatikanom.

Imenovanje nadškofa Zagrebskega dela velike preglavice vladi Ogrski. Tega, katerega bi hotela vlada, noče Vatikan, in ta, kojega hoče Vatikan, pa

ne ugaja Madjarom. Obče mnenje je, da ne bode kazalo drugoga, nego poseči po kaki čisto nevtralni in dosedaj malo imenovani osebi. In res se čuje sedaj, da je najnovejši kandidat za mesto nadškofa v Zagrebu benediktinec dr. Ang. Haudek.

Romunska mladina, učeča se na vseučiliščih na Dunaju, Gradcu, Budimpešti in Kološvaru sestavila je veliko spomenico da vse Evrope, naperjeno proti „odgovoru“ Madjarov, v koji dokazujejo s činjenicami, kako „svobodo“ uživajo nemadjarke narodnosti tam v Transilvaniji. Spomenica je sestavljena v romunskem, nemškem, angleškem, francozkem in italijanskem jeziku. Tako je prav: ves civilizovani svet naj izve o „svobodi“, kakor jo razumejo viteški Madjari! Pred sodnim stolom Evrope izgube Madjari izvestno to pravdo.

Vnanje države.

Petrogradske „Novoje Vremja“ se bavijo temeljito s političkim procesom v Sofiji, naglašajoč, da so celo nemški in avstrijski list jeli dvomiti o pravoveljavnosti sodbe in o pristnosti dokumentov, na podlagi katerih se je izrekla sodba. Petrogradski list izvaja iz okolnosti, da je princ Ferdinand uprav v tem kritičnem času zapustil Bolgarsko, da tudi poslednji ni kriv na grozodejstvih, ampak da ima oblastni Stambulov tudi priuca v svojih pesteh. Princ Ferdinand igra le žalostno ulogo marionete v rokah Stambulova. Protektorji princa Ferdinanda bi se radi iznebili Stambulova, ako bi bilo to mogoče, ne da bi žnjim padel tudi princ sam. Spoznanje prodira vendar polagoma.

V parlamentu Angležkem se je te dni vršila adresna debata.

Poslanec Asquith je navetoval dodatek k adresi, izjavljajoč, da ministerstvo Salisburyjevo ne uživa ni zaupanja zbornice, ni dežele, ter da je prva naloga parlamenta, da dožene to vprašanje. Tudi Gladstone se je oglasil v tej debati, izjavljajoč, da je na Irskem nemogoča trdna uprava v zmišlu zakonov, dokler se ti zakoni ne spravijo v soglasje se simpatijami naroda. Nasilni zakoni ne smejo ni za trenotek dalje ostati v zakoniku, nego zahtevajo pogoji parlamentariškega časa. — To so besede pravega moža, resničnega liberalca, in te besede naj bi si vzeli k srcu tudi pri nas.

Dne 12. t. m. izrekla je zbornica nezaupnico ministarstvu Salisbury z 350 proti 310 glasno. To glasovanje je velevažno zato, ker nam kaže, kolika je večina Gladstoneova. Vled tega glasovanja sklenilo je ministerstvo Salisbury, da odstopi, ter je že prijavilo ta sklep kraljici. Novo ministerstvo se sestavi začetkom prihodnjega tedna.

Avstrijski poslanik na dvoru Berolinskem odstopi in na njega mesto pride pl. Szögeny, minister pri kraljevem dvoru.

Različne vesti.

Poroka. V Kraljevici, v hrvatskem Primorju, poročil se je gospod profesor Ivan Macher iz Kotora, z gospico Marijo Pepino Turina. Čestitamo!

Osobna vest. Njegova ekacelencia, namestnik Rinaldini se je povrnil včeraj iz toplic Gasteinskih.

Stara tradicija. Iz Trsta se nam piše: Naši iredentovci res spoštujejo stare običaje. Mej temi običaji je tudi ta, da se oglasijo vsako leto, ko se bliža 18. dan meseca avgusta. Tako tudi letos. „Il Circolo Garibaldi“ dal je namreč natisniti v svoji tajni tiskarni in razširjati po mestu neko, Avstrijo sramotečo pesem, koje je „motto“: „Netite plamen!“ Radovedni smo, ali so tudi gospodom državnozbornskim poslancem tržaškim doposlali to pesem za uporabo, ko se bodo oglašali proti slovenskim poslancem, govorečim o

odnošajih Tržaških. — S tem dogodkom je morda v zvezi istina, da so pred večeranjem zaprli pet mladeničev radi širjenja propovedanih tiskovin. Najlepša je pa ta, da mej temi je tudi raznaševalec vrlega, nepresežnega, „patrijotičnega“ našega „Il Mattino“. Nulla dies sine linea!

Tiskovni odnošaji naši. Često smo že imeli priliko konstatovati, da se naš tiskovni zakon v vsakem kraju drugači tolmači. Ako nam n. pr. v Trstu zaplenijo le par besedi, zaplenjen je ves dotični članek, in tudi to ni dovoljeno, da bi v II. izdaji ostal prazen odgovarjajoči prostor, ampak popolniti nam ga je z drugim spisom. Uprav te dni pa smo doživeli par vzgledov, da v Ljubljani in v Celju drugače tolmačijo določila tiskovnega zakona. Pred par dnevi zaplenjena je bila namreč celjska „Deutsche Wacht“ radi uvodnega članka, a v II. izdaji je bila vsa prva stran prazna, bela. V torek pa je bil zaplenjen ljubljanski „Slovenski Narod“ tudi radi uvodnega članka, a v II. izdaji je prijavil zopet isti članek, izpustivši samo inkrimovane stavke. Želeli bi pač jasnosti v tem pogledu.

Zalostno zares! Nam pa je in mora biti veliko več važnosti, ako bi se le deset slovenskih mladeničev temeljito akademiško izobrazilo na katoliškem vseučilišču v Solnogradu, naj bi bilo tudi skoz in skoz nemško, nego, ako bi ustanovili deset tisuč osnovnih šol po Slovenskem, in vrhu tega še dve vseučilišču v Ljubljani, kateri bi bili sicer slovenski, a brezverski. (Rimskega Katolika IV. zvezek, str. 202.) — Tako piše mož, veleučben mož, živeč sam ob periferiji, ki ima priliko videti dan na dan, kako se godi slovenskemu življu, kako mora napanjati ubog ta rod vse svoje sile, da se brani svojih nasprotnikov, ki mu strežejo po življenji. Kaj je gospodu doktorju za vse tisoče osnovnih šol, kjer bi se izobraževala masa naroda, kaj njega briga nemški Schulverein, kaj briga njega laška Lega Nazionale — samo da ima svojih „deset slovenskih mladeničev, temeljito akademiško izobraženih“, ki naj bi potem pisali tako — kakor piše on! — Dalje piše isti list na 203. strani . . .

„katoliškega shoda prva, glavna, najsvetejša naloga je javno in slovesno konstatovati načelnostni razdor mej nami in istimi Slovenci, katere nazivljamo liberalce“. — Da VI jih nazivljate, ali so pa res? Sevoda, kaj Vas briga tudi to vprašanje! Ne ne, tako ne pišejo slovenski rodoljubi, in tudi domoljubi ne! O sekojionssefi, sekojionssefi! Na zadnji strani sešitka pa pozivlja veleč. gosp. dr. Mahnič svoje stanovske tovariše, da naj vrnejo „Edinost“ retour, ako so naročeni na-njo; češ: da stanovski njih ponos tako zahteva. Kako smešno-malenkostni ste vender, gospodine doktore, pri vsej svoji akademski učenosti. Kedaj smo mi koga pozivali, da naj ne čita „Katolika“ ali kak drugi slovenski list! Ali pa se morda bojite, da ne bi si razsodni svet slovenski — ako bi čul oba zvona — ustvaril svoje svoje sode? In zato hočete, da čita samo vaše tožbe, Bog ne daj pa naše obrambe! Kar se dostaje poziva Vašega do pročastite duhovščine, moramo že reči, da jej moramo prisojati toliko samostalnega mišljenja, da sama ve, kaj in kako zahteva nje stanovski ponos. Sicer pa pričajo veliki najjavnosti, ako kdo meni, da bode ljudi, imejoče stalno prepričanje v svojih prsih, prestrašili s pretenjem materialne izgube. Gospodine doktore: mi smo pripravljani na vse!

Cvetje iz „Rimskega Katolika“. „Na Vipavskem osobito nosijo zvonec taki govledniki, da jim noben pameten človek ne zaupa 5 for.“ . . . „Na Vipavskem so naši voditelji že tako propali, da pomenja beseda Slovenec pohajaja ali prismodo, in čudil bi se ne, ako bi kedo uležil tožbo radi razžaljenja

časti, češ, da si mu rekel: „Hej Slovenec“ . . . „po vseh plesih in veselicah, po vsem preš . . .“ „nezavisni od političnih kajzerjev“. Te duhteče cvetke se nahajajo na strani 207. (V opombi pa pravi gosp. doktor, da je narod na Vipavskem najbolj zbučen; a gori čitamo, da nosijo tam zvonec govledniki. Čudno: vsaj navadno nosijo govledniki zvonec le mej nezbuženim narodom. — Sicer so pa „kajzerji“ tudi ljudje; tako vsaj veleva krščanska ljubezen. Op. ur.)

Ovaduhi, nasprotni narodu slovenskemu obrnili so zopet pozornost svojo plemeniti naši družbi sv. Mohorja. Kakor povsodi, ko nas hočejo sumničiti na široko in črniti navzgori, iztaknili so tudi v tej nedolžni družbi — panslavizem. Povod najnovejšim obrekovanjem jim je dala okolnost, da ima omenjena družba nekoliko članov tudi mej beneškimi Slovenci. — Da imajo nasprotniki naši nemške in italijanske narodnosti, le nekoliko resnicoljubja v prsih svojih — in vesti, le hvalliti bi morali vzorno družbo, ki se trudi hvalevredno, da širi mej narodom — omiko. Hvaliti bi jo morali osobito oni, ki si privajajo nalogo kulturonošev. Ali kakor je vse laž pri teh junakih, tako tudi njih navidezna zavzetost za kulturo in civilizacijo ni družega, nego velika, gorostasna laž. Kajti podpirajo tudi najgrša nasilstva, da le služijo v prilog njihovi pohlepnosti po nadvladju in zatiranju ponižnih Slovanov. Kako je že rekla odkritosrčna „La Patria dei Friuli“: da Italijani Primorski store vse mogoče, da obdrže sebi — hegemonijo! In tako je tudi! Od naših oblasti pa ne zahtevamo družega, nego da sodijo po dejstvih, nikari pa po sumničenju in lažeh naših nasprotnikov. Le objektivni bodite, in mi se ne bojimo vaše sodbe! Vsa dejanja družbe sv. Mohora so čista, kakor so čisti nje nameni. Domovina smo biti le vesela in takih družbah.

Abiturijenti slovenski, učiteljski pripravniki itd. so v družbi s hrvatskimi dijaki priredili v Ljubljani veselice, ki so trajale tri dni. Ljubljanski rodoljubi in rodoljubke so jih podpirali na vse strani. Dijaštvo je pokazalo, da je navdušeno za naše narodne idejale, da je vneto za pobratimstvo hrvatsko-slovensko, ono pobratimstvo, ki toli peče in bode v oči nasprotnike Slovenstva.

Vrlim mladeničem, ki se razidejo sedaj na vse vetrove, iskati si nadaljne izobražbe ali drugače iskati si eksistencije, polagamo na srce, da ostanejo nepremično zvesti lepim idejam, koje so proslavljali ravno kar v beli Ljubljani. Ne dajte, da vam zamre v srcih sveti plamen čistega rodoljublja, ne slušajte glasu zapeljivih siren iz sovražnega in domačega tabora!

Za družbo sv. Cirila in Metoda nabralo se je v Istri, v vaseh poreškega okraja, 3 for. 10 nvč. Podarili se: Šime Hadrin iz Žbandaja 1 for., Anton Močibob iz Vrvari 1 for., drugo so pridodali neimenovani kmetje iz Vrvari. Ta iznos je nabral in doposlal g. Ant. Ritoša.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Greti oziroma za iste novi otroški vrt na Greti nabrali so zbrani naprednjaki v gostilni „Pri belem konjičku“ na Proseku dne 10. t. m. 2 gld. 8 kr.

Članom „Del. podp. društva!“ Vsed odborovega sklepa z dne 11. t. m. udeleži se naše društvo se zastavo svečanega obhoda dne 17. t. m., na predvečer rojstnega dne Njegovega Veličanstva presv. cesarja. Ker nam je po dolgem preledku zopet dovoljeno razviti krasno društveno zastavo, naš ponos, uverjeni smo, da se udje v obilnem številu pridruže našemu praporu, da dostojno proslave pomenljivi dinastiški praznik, kakor tudi naš prvi vidni društveni znak.

Zajedno naznanjemo članom društva in vsemu občinstvu, da bode „Del. podp. društvo“ dne 4. septembra slavilo desetletnico svojega obstanka. Zjutraj ob 8. uri bode slovesna s v. masa v cerkvi sv.

Atona novega, katere se udeležijo društveni skupno pod društveno zastavo. Popoludne je velika veselica v vrtu Mondo nuovo, za koje se delajo velike priprave. Natančnejši program priobčimo skoro, ko dobimo dovoljenje dotične oblasti. —

V proslavo cesarjevega rojstnega dne zaključilo je „Tržaško podporno in bralno društvo“ v svojej seji dne 6. t. m., da dne 17. t. m., v predvečer rojstnega dne, razsvetli okna društvenih sob in da se družabniki istega večera udeležijo obhoda pod zastavo „Delalskega podpornega društva“, ako isto v to privoli. Ker se je pa „Del. podp. društvo“ odzvalo tej prošnji, vabi s tem vodstvo „Tržaškega podpornega in bralnega društva“ vse častite družabnike, da se dne 17. t. m. mnogoštevilno udeležijo tega obhoda pod imenovano zastavo.

Družba sv. Mohorja je letos dobila blizu 60 različnih spisov, izmed katerih so presojevalci odobrili in odboru priporočili 7 pripovednih spisov, 3 životopise in 3 poučne spise. Ker so ti spisi enako dobri, ni se mogel odbor odločiti, katerim teh spisov bi prisodil darilo. „Slov.“

V Šotanju na Spodnjem Štirskem je jutri velika pevka slavnost „Slovenskega pevskega društva“. Slavnosti se udeležijo razna slovenska in hrvatska društva. Pri koncertu sodeluje godba vatrogasnega društva Zagrebskega.

V Liplci (v Lurški dolini) bode dne 15. t. m. (Veliki Šmaren) razsvetljava z umetelnimi ognji. Kaj lepo bi bilo, ko bi prišlo ta dan več pevskih zborov okoličanskih — ali vsaj jeden — v naš najlepši kraj vse okolice častit Mater Božjo. Začetek je ob 7 1/2. uri zvečer.

Pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah napravi v sredo, dne 17. t. m., na predvečer rojstnega dne Nj. Vel. cesarja pevski večer v vrtu krčme „Obrtnijskega društva“. „Obrtnijsko društvo“ preskrbi razsvetljava vrta.

Pogozdovanje Krasa. Na podlagi zakona za vojvodino Kranjsko z dne 9. marca 1885 se je letos od Postojine do Divače ob progi južne železnice pogozdilo 78 hektarov ali 135 oral pustega Krasa. Poleg tega so na nekaterih krajih namesto usehlih drevesc zasadili nova. Za vse nasade se je porabilo 1,500.000 jelovih drevesc, katere je poljedelsko ministerstvo brezplačno prepustilo iz državnega vrta pri Ljubljani. Delalo je 1520 oseb vkupe 10.450 dnij, troški so znesli do 8000 gld. Doslej je pogozdene zemlje 808 hektarov ali 1400 oral. —

Italijanska vina. Posledice trgovinski pogodbi z Italijo, odnosno klavzuli o vinski carini, občutili bodedo kmalu. V listih čitamo namreč, da so južni železnici že prijavili za prevoz velike množine italijanskega vina. Južna železnica se nadeja velikega prometa po pievažanju italijanskih vin.

North British and Mercantile. — Zavarovalno društvo proti poškodovanju po ognju. Ker nam je gori omenjeno društvo doposlalo svoj letni račun, dolžnost nam je nekoliko povzeti iz njega.

To društvo je bilo osnovano v letu 1809. a deluje že preko 25 let v avstrijskem cesarstvu z sedežem na Dunaju v lastnej hiši; a uprav od tega časa je zastopano v Trstu po jako poznani in čislani tvrdki (firmi) Räck e Schröder & C., katere ima svoje poslovnice v Via Ghega Nr. 3. v prvem nadstropju, telefona št. 38. Poslovanje tukajšnjega generalnega zastopstva je podrejeno trgovskemu in pomorskemu sodišču v Trstu.

Ta družba v Avstriji posluje samo na zavarovanju proti ognju in samo za to vrsto zavarovanja ima garancijski zaklad od gl. 69,997.109:78 v zlatu, med tem ko se v Angliji peča tudi z zavarovanjem na življenje, za katero vrsto zavarovanja, ima posebno upravljani zalog gl. 71,362.816:70 v zlatu, kateri tedaj skupno znaša gold.

141,359.926:48 v zlatu, in je narastel ta zaklad od lanskega leta za 3 milijone v zlatu.

Premij se je inkasiralo v letu 1890, odračunši denar za ponovno zavarovanje, za lepo številko gl. 14,419.313:29 v zlatu, a za poškodovanje se je plačalo samo po ognju čistih gl. 8,713.326:67.

Ima jako velike in koristne rezervne zaloge, dividendne premije in močan aktiv v vrednostih, dobro naloženih, kateri nosijo dobiček gl. 2,233.748:16 v zlatu.

Te številke dosta jasno kažejo solidnost in velikost te svetovne in stare družbe za zavarovanje.

Iz popisa zastopstva je razvidno, da je ta družba zastopana v Istri in Dalmaciji po jako uglednih firmah.

Ta družba se priporoča tudi zavoljo jako nizkih premij vplačevanja in jako koristnosnega stanja in s točno izvršo liquidacije škod, katere se izvršuje po glavnem tukajšnjem zastopu.

Gori omenjena tvrdka (ditta) ima svoje zastopnike po Goriškem, Furlaniji in Trentinu kakor tudi na Reki in hrvatskem Primorju.

Ker je ta družba udomačena v Avstriji, je tudi iz teh razlogov enakopravna z vsemi drugimi našimi zavarovalnimi društvi.

Nadzornik za gori omenjeno zastopstvo je g. Aleksander Pogačnik, kateri tudi prevzema vsa naročila.

Tržno poročilo.

Cene se razumo, kakor se prodajo na debelo blago za gotov denar.

Cena od for. do for	
Kava Mocca	100 K. 123.— 125.—
Rio biser jako fina	— — — —
Java	— — — —
Santos fina	95.— 97.—
„ srednja	85.— 87.—
Guatemala	108.— 109.—
Portorico	125.— 127.—
San Jago de Cuba	— — — —
Ceylon plant. fina	132.— 134.—
Java Malang, zelona	112.— 113.—
Campinas	— — — —
Rio oprana	106.— 110.—
„ fina	92.— 93.—
„ srednja	83.— 85.—
Caseia ligne v zabojih	24.— 25.50
Macisov cvet	380.— 390.—
Inger Bengal	— — — —
Papar Singapore	36.— 37.—
Penang	29.— 30.—
Batavia	32.— 33.—
Piment Jamaika	33.— — —
Petrolej ruski v sodih	100 K. 5.— — —
„ v zabojih	7.— — —
Ulje bomažno amerik.	29.— 31.—
Lecco jedlino j. f. gar.	41.— 42.—
dalmat. s certifikat.	31.— 32.—
namizne M. S. A. j. f. gar.	40.— 42.—
Aix Vierge	56.— 57.—
„ fino	52.— 54.—
Limoni Mesina zaboj	8.— 9.—
Pomeranče Puljeske	— — — —
Mandlji Bari I. a 100 K.	85.— 86.—
dalm. I. a, s cert.	— — — —
Pignoli	— — — —
Biš italij. najfinejši	22.— — —
„ srednji	21.— — —
Rangoon extra)	16.— — —
„ I. a carinom	14.— 14.25
„ II. a)	12.— 12.50
Boščji puljeski	9.— — —
dalmat. s cert.	— — — —
Smokve puljeske v sodih	— — — —
„ v venci	— — — —
Sultanine dobro vrsti	32.— 36.—
Suho grozdje (opaša)	14.— 15.—
Čibebe	13.— 14.—
Slaniki Yarmouth sod	— — — —
Polenovke sredne velikosti 100 K.	38.— — —
„ velike	— — — —
Sladkor centrifug. v vrečah	— — — —
certifikat.	35.75 36.—
Pašol Coks	8.75 — —
Mandoloni	— — — —
svetlorudeči	— — — —
temnorudeči	— — — —
bohinjski	— — — —
kanarček	— — — —
beli, veliki	— — — —
zeleni, dolgi	— — — —
„ okrogli	— — — —
mešani, štajerski	— — — —
Maslo	82.— 86.—

Dunajska borsca

12. avgusta.

Enotni drž. dolg v bankovcih	— — — — gld 96.35
„ v srebru	— — — — 95.95
Zlata renta	— — — — 113.95
5% avstrijska renta	— — — — 100.45
Delnice narodne banke	— — — — 1000 —
Kreditne delnice	— — — — 314.75
London 10 lir sterlin	— — — — 119.60
Francoški napoleondori	— — — — 9.49
C. kr. cekini	— — — — 5.67
Nemško marke	— — — — 58.55

Domači oglasi.

Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtopleje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna domača okoličanska vina. Cl.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, št. 1. trgovina z mnogovrstnim lesenim, železnim in lončnim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. itd. Cl.

Gostilna „Štoka“ staroznana pod imenom „Fabris“, priporoča se Slovencem v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na debelo, tako mešanom, kakor na deželo. Cl.

Andrej Kalan, čevljar v ulici Caserma, priporoča se najtopleje slovenskemu občinstvu. — Najelegančnejše ter solidno delo in točna postrežba. Cl.

Tiskarna „Dolenc“ (narodni zavod v Trstu), Piazza del... ma št. 2, izvršuje vsakovrstna tiskarska po ugodnih cenah. Imamo na prodaj knjigo „Kmetijsko berilo“ za nadaljevalno tečajje in gospodarjem v pouk. Mehko vezana stane 45 kr., trdo vezana 65 s poštnino vred. Cl.

Karol Colja, žganjarija in tobakarna v ulici Via Arcata, nasproti hiše Cacia, prodaja domače žganje vsake vrste in siropove pijače, „pasareto“ in sifone. Prodaja tudi pijačo kot sredstvo proti koleri, prirjeno iz samih trav in lekarnj. Cl.

Hotel in restavrant Siškovič prav blizu postaje Hrpelje - Kozina ima jako lep razgled v visokosti 490 metrov nad morjem; oskrbljen je izborno z vsem potrebnim; na razpolago so krasno opravljene sobe za poletno bivanje; kuhinja in pijače izborne, cene nizke. Voznina po železnici stane samo 20 kr. 21-26

U. Mrevlja, Via Belvedere št. 19. Priporoča slav. občinstvu vsake vrste moke, otrobov, turšice, ovsu in raznega kruha po najnižjih cenah. Cl.

Ernest Pegan (naslednik A. Pipana) na voglu Via Torrente in Ponte della Fabra, priporoča svojo trgovino z moko in raznimi domačimi pridelki, zlasti pa svojo bogato zalogo kolonijalnega blaga. Cene so neverjetno nizke, postrežba vestna in nagla. Cl.

Gostilna „Alla Vittoria“ Petra Muscheka, v ulici Sorgente (blizu tehtnice Rosada) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Prenosišča neverjetno v cenah. Cl.

Vekoslav Moder, pekovski mojster „Piazza Caserma“, se priporoča slav. občinstvu. — Prodaja vseh vrst kruha, slačic, čokolade, vseh vrst moke itd. po najnižjih cenah. Cl.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghega in Cecilia, toči izvrstno domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske pošne tiskarnice. Cl.

Anton Lampe, naslednik Jakob Hočevca, varja, Via Barriera v ecchia št. 17 pekovski mojster, priporoča kruh vseh vrst, moko, riž, sočivje, fino moravsko maslo itd. Cl.

Mlekarna Frana Gržine iz St. Petra na Notranjskem (Via Campanille v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat na dan frišno opresno mleko po 12 kr. liter neposredno iz St. Petra, sveža (frišna) smetana. Na zahtevanje posneto mleko po 4 kr. liter, toda le v množini najmanj 25 litrov. Cl.

Ivan Kanobel, nasproti velike vojašnice, priporoča svojo zalogo z mnogovrstnim jedilnim in drugim blagom; razpošilja tudi na debelo v množinah od 5 kil. naprej po najnižji ceni.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici „Caserma“, glavni shajališči tržaških Slovencev vseh stanov. Na razpolago časopisi v raznih slovenskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Sorli, kavarnar. Cl.

Josip Kocjančič, Via Barriera vecchia št. 19, trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in raznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via St. Giovanni in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in č. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, steklenege, lončnega in železnega blaga, podob in kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

Ivan Prelog priporoča svoji trgovini v Via del Bosco št. 2 (uhod na trgu stare mitnice, Piazza Barriera vecchia) in v ulici Molla a vento št. 3. Prodaja različno mešano blago, moko, kavo, riž in razne vrste domače in vnanje pridelke. Cl.

Ivan Umek, čevljarjski mojster, Via Roma magna št. 6, priporoča se slavnemu občinstvu v vsa v njega stroko s adajoča dela. — Solidno delo, — hitra postrežba — nizke cene. 60-54

Anton Godnig, via Nuova nasproti lekarni Zanetti-a priporoča svojo veliko zalogo kave, olja, riža, sladkorja in raznih domačih pridelkov. — Cene so neverjetno nizke, požrežba je vestna in nagla. 7-24

Petroleum po 12 kr. liter se dobiva v prodajalnici Artura Fazzini, Via Stadion št. 22. — Telefon 519. 11-20

Gostilna „Al Gallo d'oro“ via Ghega toči izvrstna istrska in furlanska vina ter ima prav dobro kuhinjo. Oddaja tudi vina na debelo v sodčih od 28 litrov naprej in sicer furlansko po 28 kr. liter, istrsko po 32 kr. liter. Razpošilja tudi istrsko vino na zunaj in sicer loko štacijon Trst po 23 gld. hektoliter; ne da bi imel naročevalec kake druge stroške. Vnanjim gostilničarjem se priporoča za naročila Covacich. 5-30

Ivan Valenčič, Via nuova št. 39, pro-mufakturnega blaga. Blago se dobiva iz prvih vavstrijskih tovarn. Cene nizke. 49-29

Josip Urbančič, na vogalu ulice Via Francesco priporoča vseh vrst žganja na drobno in debelo. — Pristna tukajšnja in vnanja vina v boteljah. — Suho meso, kranjske klobase, sir, slaščice itd. 30-48

Spomladansko zdravljenje

najboljše je s čajem iz tavžentroz (milefiori), kri čisteče in neprekosljivo sredstvo zoper pale-nje v želodecu, hemoroidalne boleznj itd. — Zavi-tek z navodom, za 12 dni zdravljenja, stane 50 kr., s pošto 5 kr. več. Čuvati se je ponarejenja zdrav. la. Dobiva se v odlikovani lekarni 57-100

PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg. Poštne pošiljatve izvršajo se neutegoma.

Moja zaloga strojev nahaja se v TRSTU, ulica Zonta šte. 5, pod tvrdko

Živic in družb. (Schivitz & Comp.)

V zalogo prihajajo pogostoma dozdevni kupci, koji si stroje ogledujejo, pa kadar jih so dobro ogledali in ceno izvedeli, izražajo svojo nevoljo, češ, da so si stroje drugod slabo kupili, ker moji so bolji in cenejši. Kupujejo mačko v žaklji, ker ne poznajo blaga, kojega kupijo, ne agent, po kojim, in ne fabrikanta pri katerem naročujejo. Pride blago slabo ali dobro, morajo je držati, in sreča, če se ne pridejo ob plačano aro.

Prosim gospode posestnike, naj prideje v mojo zalogo poprej, ko stroje kupijo kje drugje; zmenili se bomo, ker moja skrb je, vsem dobro postređi; živim v deželi in od deželanov, zato pa niso v nevarnosti, biti opeharjeni. Prosim narodnjake, naj se držijo načela „svoji k svojim“ in da ne bi podpirali ljudi, kateri morda nas zaničujejo in nam škodujejo.

Priporočam mlatilnice in čistilnice za žito, pumpe za vsako rabo cevi, in vsake vrste drugih strojev in kar k temu spada. Moje škropilnice proti peronospori so se skazale najizvrstnejše. Izdelujem vodovode, tovarne i. t. d.

V. Mat. Živic, inženir.

-10

Vozni listi in tovarni listi v

Ameriko.

Kraljevski belgijski pošni parobrod „RED STEARN LINIE“ iz Antverpena direktno v

New York & Philadelfijo

koncesijonovana črta, od c. ... avstrijske vlade. Na vprašanja odgovarja točno: koncesijonovani zastop 50-25

„Red Star Linie“

na Dunaju, IV Weyringergasse 17 ali pri

Josip-u Strasser-u

Speditionsburea für die k. u. k. Staatsbahnen in Innsbruck.

Drogerija

Arturo Fazzini v Trstu

Ulica Stadion 22 — Telefon 519.

Velika izber mineralnih vod, zmlatih oljnatih barv najfinijih vrsti; rdeče, rumene, zelene, višnjeve in črne po 28 novč. kilo. Svinčnata belilo po 32 novč. kilo. Cinkovo belilo najfinije po 40 novč. kilo. Razun tega velika izber barv na vodo in čopičev vsake vrste ter po cenah, s kojimi ni mogoče konkurirati. — Zaloga glasovitega krepila od Kwizde (Korneuburger Viehnährpulver) za živino. Zaloga mirodij, barv, zdravil; zaloga žveplja in modre galice za rabo pri trtah. Naročniki morejo brezplačno uporabljati telefon. 11-50

DROGERIJA

na debelo in drobno

G. B. ANGELI

104-12 TRST 11-12

Corso, Piazza della Legna št., 1.

Odlikovana tovarna čopičev.

Velika zaloga oljnatih barv, lastni izdelok. Lak za kočije, z Angleškega, iz Francije Nemčije itd. Velika zaloga finih barv, (in tubetti) za slikarje, po ugodnih cenah. Lesk za parkete in pode.

MINERALNE VODE

iz najbolj znanih vrelcev kakor tudi romanjsko žveplo za žvepljanje trt.

Kôtranove sladčice

katero izdeluje lekarničar

PRENDINI v Trstu

Telefon št. 384. 45-52

Velika poraba ki je dandanes v navadi rabiti kôtranove izdelke prepričala me je, da sem začel sam izdelovati iz pristnega kôtranovega izvlečka iz Norveškega izvrstne sladčice podobne onim, ki dohajajo iz inozemstva

Te sladčice imajo isto moč kakor kôtranova voda in glavice (Kapsule), lažje se, proživajo in prebavijo ter se prodajajo po prav nizki ceni. Da se ogno ponarejanju na enoj plati vdobljeno ime izdelovatelja Prendinija in na drugeje besedo Catrame. V Trstu se prodajajo v lekarnici Prendini v škatljicah po 40 kr., prodajajo se tudi v vseh večjih lekarnah v družih dežolah.

Domače sredstvo, olajšujoče bolečine, ki je izkušeno že mnogo let.

Kwizde III

fluid proti protinu.

Cena 1/1 steklenice 1 gld., 1/2 stek. 60 kr.

Pravo se dobiva v vseh lekarnah.

FRAN IV. KWIZDA

ces. kr. avstr. in kralj. rumunski dvorni zdravnik.

Okrožni lekar, Korneuburg pri Dunaju.

Vsi stroji za kmetijstvo

vinarstvo in moštarstvo

mlatilnice,

čistilne mline za žito,

izbiralnice,

rezalnice za krmo,

mline za sadje,

tlačilnice za sadje,

tlačilnice za grozdje in vino,

kakor tudi vsakovrstne druge mašine in razni stroji za kmetijstvo, vinarstvo in sadjarstvo itd. itd. nove izvrstne konstrukcije razpošilja najceneje

IG. HELLER, DUNAJ

2/2 Praterstrasse 78.

Ilustrovani katalogi in zahvalna pisma v hrvatskem, nemškem, italijanskem in slovenskem jeziku se pošiljajo na željo zastonj in frankovano.

Stroji se dadó na poskušnjo — jamči se zanje — pogoji so ugodni.

1-20

Cene so se znova znižale!!!

11-20

„L' ALLIANZ“

družba za zavarovanje življenja in dohodkov,

prevzemlje razun navadnih zavarovanj na človeško življenje vseh kombinacij, tudi novo, po njej ustanovljeno jedino v Avstro-Ogarski monarhiji:

zavarovanje za delavce proti mesečni ali tedenski premiji

na katero obrača vso svojo pozornost in kojega uspehi v tej stroki zavarovanja so si pridobili priznanje vseh delavskih krogov in obrtnikov, ker odgovarja vsostranskeje potrebi.

Od ustanovljenja „L' Allianz“e (julij 1890) do 31. marca t. l. sprejelo se je 62.255 ponudb zavarovanja za skupen znesek gld. 11.156.188.90 za slučaj smrti ali do življenja stanovitve dóbe; izplačalo pa se je v istem času brez zadržka gld. 42.428.60 za 207 slučajev smrti.

Ljudski program „L' Allianz“e in časten napredek njen zasluži vso pozornost delavskih krogov v vsekem oziru kakor doslej z ozirom na korist, koje jim družba ponuja in na živo zanimanje vseh za obstanek svojih družin mislečih oseb.

„L' Allianz“e je zastopana v vseh g avnejših mestih monarhije po agencijah in uplačilnih uradih. — Prospekte pošilja zastonj in informacije daje na zahtevo vsakemu. 5-10

Glavni zastop za Trst, Primorsko, Istro in Dalmacijo:

A. Hirschfeld, Trst (Tergesteo).